

דף תרגול: חזרה לבגרות בהיסטוריה – מהנאורות ועד הציונות

מהדורה למורה | עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לחזור על מושגי מפתח מהתקופות שנלמדו: נאורות, מהפכה תעשייתית, סוציאליזם, לאומיות, משטרים טוטליטריים, יהודים בעת החדשה וציונות
- לתרגל ניסוח תשובות בסגנון בגרות: הצגה, הסבר והשוואה
- לחזק יכולת זיהוי קשרים בין אירועים היסטוריים לתהליכים רחבים יותר

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות רב-ברירה

1. ב – מפלגה יחידה
2. ב – דגם אתני-היסטורי
3. א – מתן שוויון זכויות אזרחי ליהודים
4. ב – התנקשות בפרנץ פרדיננד
5. א – הוגים שקדמו להרצל וקראו לשיבה לארץ ישראל
6. א – להגביל עבודת ילדים ולשפר תנאי עבודה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זהו עיקרון מרכזי ברציונליזם של הנאורות
2. לא נכון – זו עמדת הרוויזיוניזם של ברנשטיין, ואילו מרקסיזם קרא למהפכה
3. נכון – האדמות הפרטיות הולאמו ואוחדו לחוות שיתופיות
4. לא נכון – החוזה הטיל פירוז והגבלות על צבא גרמניה
5. לא נכון – ביהודי אלג'יריה היא ניתנה בצו כרמיה, ואילו בצרפת בעקבות המהפכה

חלק ג' – השלימו את המושג

1. אמנציפציה
2. פשיזם
3. יודנראט
4. מינכן
5. טבעית

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

- 1 – ב (אמונה בתבונה ובזכויות טבעיות)
- 2 – ה (שינוי שיטת הייצור באמצעות מהפכה)
- 3 – ד (הערצת האומה תוך זלזול באחרים)
- 4 – א (שכונה יהודית מוקפת חומות בתקופת השואה)
- 5 – ג (מתן שוויון זכויות אזרחי ליהודים)

חלק ה' – שאלות קצרות בסגנון בגרות

1. גורם כמו פיתוח מנוע הקיטור; השפעה כמו צמיחת מעמד הפועלים בערים
2. הסוציאליזם המהפכני קרא למהפכה אלימה, הסוציאל-דמוקרטיה האמינה ברפורמות הדרגתיות בפרלמנט
3. משטר ששולט בכל תחומי החיים; לדוגמה שימוש בתעמולה ובמשטרה חשאית

חלק ו' – כתיבה והעמקה

1. ציפייה לאזכור שני מאפיינים לפחות (כגון תעמולה, משטרה חשאית, פולחן אישיות) והסבר כיצד כל אחד מהם סייע לשליטה
2. ציפייה להזכיר הבדל בדרך קבלת האמנציפציה ובמעמד הקודם (בני חסות מול חברת מעמדות)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הגדרה: מתן שוויון זכויות אזרחי ליהודים
- כל שני מאפיינים מתוך: מפלגה יחידה, תעמולה, פולחן אישיות, טרור שלטוני
- אתני מבוסס על מוצא משותף, ליברלי-אזרחי מבוסס על אזרחות משותפת

טיפים להפעלה:

- מומלץ להשתמש בדף כחזרה מרוכזת לפני מבחן ולחלק לפי נושאים אם יש זמן מוגבל
- אפשר לשלב צפייה קצרה בסרטון הרלוונטי לפני כל חלק בדף
- יש לעודד תלמידים לנסח תשובות מלאות כפי שנדרש במחוון הבגרות

דף תרגול: חזרה לבגרות בהיסטוריה – מהנאורות ועד הציונות

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש שאלות חזרה קצרות על נושאים שלמדנו: נאורות, מהפכה תעשייתית, סוציאליזם, לאומיות, משטרים טוטליטריים, יהודים ועת חדשה, וציונות.

מילון קטן:

נאורות	תנועת רעיונות שהאמינה בתבונה, בזכויות טבעיות ובביקורת על הסדר הישן
אמנציפציה	תהליך שבו קיבלו היהודים שוויון זכויות אזרחי
משטר טוטליטרי	שלטון שמנסה לשלוט בכל תחומי חיי האזרחים באמצעות תעמולה וטרור
לאומיות	תחושת שייכות של קבוצת בני אדם לאומה משותפת
סוציאליזם	תנועת רעיונות שביקשה לשפר את מצב הפועלים ולצמצם פערים כלכליים
גטו	שכונה יהודית מוקפת חומות בתקופת השואה
מבשרי הציונות	הוגים שקראו לשיבת עם ישראל לארצו עוד לפני הרצל
חוזה ורסאי	הסכם השלום שסיים את מלחמת העולם הראשונה והטיל הגבלות על גרמניה

1 חלק א' – שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מאפיין משטר שבו יש רק מנהיג אחד ששולט בכול?

א) בחירות חופשיות ב) מפלגה יחידה ג) חופש עיתונות ד) פלורליזם פוליטי

2. איזו לאומיות מתבססת על עם ולא על מדינה?

א) דגם ליברלי-אזרחי ב) דגם אתני-היסטורי ג) לאומנות ד) פטריוטיות

3. מה קרה ליהודים כשקיבלו שוויון זכויות?

א) מתן שוויון זכויות אזרחי ליהודים ב) גירוש היהודים ג) הקמת גטאות ד) איסור לימוד תורה

4. מה היה הטריגר הישיר שהתחיל את המלחמה?

א) מרוץ החימוש ב) התנקשות בפרנץ פרדיננד ג) חוזה ורסאי ד) משבר האמונה בקדמה

5. מי היו האנשים שדיברו על שיבה לארץ ישראל לפני הרצל?

א) הוגים שקדמו להרצל וקראו לשיבה לארץ ישראל ב) חברי תנועת ההשכלה בלבד

ג) מנהיגי המהפכה הבולשביקית ד) חברי הסנהדרין בפריז

6. למה נועדו חוקי המפעלים?

א) להגביל עבודת ילדים ולשפר תנאי עבודה ב) להלאים את המפעלים

ג) להקים איגודים מקצועיים בלבד ד) לבטל את המהפכה התעשייתית

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנאורות קראה לבסס את הידע על תבונה ותצפית ולא רק על מסורת ודת.	☐	☐
2	הסוציאליזם המרקסיסטי האמין בשינוי הדרגתי באמצעות רפורמות בפרלמנט בלבד.	☐	☐
3	במשטר הקומוניסטי בברית המועצות בוצעה קולקטיביזציה של החקלאות.	☐	☐
4	חוזה ורסאי חיזק את צבאה של גרמניה לאחר מלחמת העולם הראשונה.	☐	☐
5	יהודי אלג'יריה קיבלו אמנציפציה באותה הדרך שבה קיבלו אותה יהודי צרפת.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלימו את המושג

השלימו את המילה החסרה.

1. התהליך שבו קיבלו היהודים שוויון זכויות אזרחי באירופה נקרא _____ .

2. המשטר הטוטליטרי שבראשו עמד מוסוליני באיטליה נקרא _____ .

3. אזור הגטאות בתקופת השואה נוהל בידי מועצה יהודית בשם _____ .

4. ההסכם משנת 1938 שבו הסכימו בריטניה וצרפת למסור את חבל הסודטים לגרמניה נקרא הסכם _____ .

5. מבשרי הציונות הדתיים כינו את תהליך הגאולה ההדרגתי בשם גאולה _____ .

4 חלק ד׳ – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נאורות	___	**א.** שכונה יהודית מוקפת חומות בתקופת השואה
2. סוציאליזם מהפכני	___	**ב.** אמונה בתבונה ובזכויות טבעיות
3. לאומנות	___	**ג.** מתן שוויון זכויות אזרחי ליהודים
4. גטו	___	**ד.** הערצת האומה תוך זלזול באחרים
5. אמנציפציה	___	**ה.** שינוי שיטת הייצור באמצעות מהפכה

5 חלק ה׳ – שאלות קצרות בסגנון בגרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו גורם אחד לצמיחת המהפכה התעשייתית, והשפעה חברתית אחת שלה.

2. הציגו הבדל אחד בין סוציאליזם מהפכני לסוציאל-דמוקרטיה.

3. הסבירו מהו משטר טוטליטרי, והביאו דוגמה אחת למאפיין שלו.

6 חלק ו' – כתיבה והעמקה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו משטר טוטליטרי אחד (קומוניזם או פשיזם) והסבירו כיצד שלט באזרחיו.

2. כתבו פסקה קצרה המשווה בין מעמד היהודים באירופה בעת החדשה לבין מעמדם בארצות האסלאם.

כרטיס יציאה

מהי אמנציפציה?

ציינו שני מאפיינים של משטר טוטליטרי

מהו ההבדל בין דגם לאומיות אתני לדגם ליברלי-אזרחי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀